

Negociar amb Sadr

Quan els marines americans van assaltar Bagdad ara fa un any, Amer al-Minshidawi, un dels clergues destacats del barri de Saddam City, va dir als fidels que, després de l'alliberament, els xiïtes iraquians tenien "el deure d'ensenyar al món que l'Islam és una religió de pau, de tolerància i d'amor". Un any després, però, tot aquest sentiment de gratitud s'ha esvaït, i aquell indret xiïta, que ara duu el nom de Sadr City, ha vist nàixer una revolta que s'escampa per tot el sud de l'Iraq, i el cap de la qual és el jove clergue Moktada al-Sadr.

Fins ara, la major part dels xiïtes moderats han romàs al marge de l'exèrcit Al-Mahdi, les milícies del clergue Moqtada al-Sadr. Han fet cas de les crides a la moderació que els feia el clergue xiïta més venerat, el gran aiatol·là Ali al-Sistani. Ara, però, que el cap dels rebels xiïtes, Sadr, ja és a la ciutat santa de Najaf, on viu el mateix Ali al-Sistani, els xiïtes s'impacienten. Si no és controlada, aquesta sublevació podria esdevenir una revolta a gran escala que, sumada a la resistència furiosa dels sunnites al centre de l'Iraq, faria insostenible la presència americana a la zona.

El general de brigada Mark Kimmit, portaveu dels comandants americans, va dir als periodistes que l'Autoritat Provisional de la Coalició "atacarà per destruir l'exèrcit Al-Mahdi". Un enfrontament bèl·lic amb Sadr, però, només exacerbaria la crisi i escamparia la revolta ràpidament. Seria molt més assenyat evitar una topada al camp de batalla, i negociar de manera que Sadr n'eixira humiliat, sense capacitat per marcar l'ordre del dia dels esdeveniments.

La millor aposta dels americans és l'aiatol·là Sistani. No només és un cap religiós preeminent, sinó que, alhora, és l'únic amb un cert ascendent sobre Sadr, i l'únic que pot fer apartar els xiïtes d'una revolta. Signar un compromís amb ell afavoriria els interessos americans, però també els del mateix aiatol·là. Amansir Sadr consolidaria Sistani com a líder xiïta.

Tots dos clergues representen, d'una banda, diferents generacions i sensibilitats, i, de l'altra, dues escoles oposades de pensament, en el si dels xiïtes. Sadr ha re-

but l'estatus social de son pare, Muhammad Sadiq al-Sadr, assassinat a trets pels baassistes el 1999. Vol un Govern islàmic a l'Iraq i mobilitzar-ne les bases socials. No accepta la separació Església-estat; creu que la política ha de servir la religió.

En canvi, el vell i assaonat aiatol·là Sistani pertany a l'escola quietista de la comunitat xiïta. Malgrat que té clares les coordenades d'un Govern islàmic, no és d'inspiració iraniana. Vol garantir un Govern estable i la protecció de la religió.

S'equivoquen els qui pensen que la crisi actual és només una agressió de Sadr contra l'ocupació. La situació amaga una lluita per les lleialtats en la comunitat xiïta. I, malgrat tot, hi ha una possibilitat real que tot plegat acabe en un compromís.

Sistani és l'únic amb prou clarividència com per negociar amb Sadr. Aquest cap rebel no s'ha vist mai intimidat per l'autoritat de la coalició i, en canvi, sí que ha reconegut l'antiguitat religiosa de l'aiatol·là Sistani, i no s'ha mostrat en cap moment procliu a enfrontar-se directament amb el vell clergue (una actuació que provocaria un cisma entre els xiïtes). Sadr s'adona que una guerra ràpida entre els xiïtes i les forces de la coalició acabaria en una derrota i entelaria els somnis xiïtes de liderar un nou Iraq. Per tot plegat, potser acceptaria de bon grat un acord patrocinat per l'aiatol·là, sempre que aquest líder donara esperances de futur polític al moviment que encapçala Sadr.

La jugada més intel·ligent que podrien fer els americans en aquests moments seria pressionar perquè Sistani comence les negociacions amb Sadr, al mateix Najaf. Una reunió així indicaria que Sadr reconeix l'aiatol·là com el líder suprem dels xiïtes. Sadr hauria de renunciar a la violència, i hauria de comprometre's a ordenar als seus homes que tornen el control de les ciutats a la policia iraquiana. A canvi, Sadr rebria la promesa de no ser detingut ni provocat per les autoritats civils, en el futur. Sadr tindria la possibilitat de reobrir el seu diari, *Al Hawza*, que fou tancat el mes passat, si es compromet a no fer apologia de la violència.

Una altra concessió de la coalició seria deixar que els iraquians gestionen els procediments legals sobre l'assassinat,

l'abril passat, del clergue Abdul Majid al-Khoei, que, sembla, van perpetrar els seguidors de Sadr. El compromís hauria de reconèixer la capacitat dels seguidors de Sadr per participar en la política iraquiana, com ho fa Hezbol·là al Líban.

A més, es podrien aprofitar aquestes converses per resoldre més qüestions que afecten el futur polític iraquiana, com ara el compromís dels grans grups iraquians —xiïtes, sunnites i, especialment, kurds— d'establir una data per a la dissolució de les milícies que controlen cadascun d'ells. Si no desarmen tothom, Iraq pot esdevenir un segon Líban, dominat per la política de les milícies i de les armes.

Una altra qüestió fa referència a la data límit que s'ha fixat la coalició, el 30 de juny, per a la transferència de la sobirania als iraquians. Les forces de la coalició haurien de garantir la seguretat de tot l'Iraq per tal que, el mes de gener, puguin haver-hi eleccions, tal com estableix la Constitució de transició. Algunes parts de la Constitució, a més, han de tornar-se a negociar. Cal clarificar les competències del poder executiu, el significat del federalisme i els drets de les minories i de les dones. Cal assuavir els poders de veto atorgats a algunes minories, en la Constitució de transició, perquè aquest poder podria paralitzar la política iraquiana.

Per la seua banda, l'administració Bush hauria de demostrar que acceptarà un Govern islàmic als territoris iraquians de domini àrab, i haurà d'acceptar, a més, que la decisió última pel que fa a la continuïtat de les tropes americanes a territori iraquiana pertany al futur govern del país, triat per l'assemblea sorgida de les eleccions.

Cercar el compromís permet, als Estats Units, donar l'oportunitat a alguns clergues, com Amer al-Minshidawi, de demostrar que acomodar l'Islam amb Occident, no només és desitjable, sinó que també és un objectiu que es pot assolir.

Yitzhak Nakash és president del Programa d'Estudis Islàmics i del Pròxim Orient a la Brandeis University de Massachusetts, i autor de 'The Shi'is of Iraq'
© The New York Times — EL TEMPS
Traducció: Maite Insa